

Næringslivets Omraade er foregaaet her i Landet siden 1857, kan vi egentlig bedst maale ved den Forandring, der er foregaaet med København og vore Købstæder. Thi denne Forandring er jo nogenlunde nøjagtigt en Maalestok for den Udvikling, der er foregaaet paa Handelens, Industriens og Haandværkets Omraade i de forløbne 64 Aar. I 1857 havde København og Købstæderne her i Landet tilsammen kun ca. 400 000 Indbyggere. Det vil sige, at Bybefolkningen var under en Fjerdedel af hele den danske Befolkning, og gaar vi lidt frem, nemlig til 1870, finder vi, at der er ikke sket nogen væsentlig Ændring i dette Forhold. Den økonomiske Udvikling, som unægtelig fandt Sted mellem 1849 og 1870 her i Landet, kom ikke Købstæderne til gode. Der var derfor omkring 1870 en meget trykket og forknyt Stemning i de danske Købstæder, en Stemning, som gav sig Udtryk i stærke Krav om, at der skulde nedsættes en Kommission til Fremhjælpning af Købstæderne, og man var den Gang fra alle Sider enig om, at en saadan Kommission skulde nedsættes. Den blev da ogsaa nedsat, men der var vistnok næsten lige saa stor Enighed fra alle Sider om, at man ikke nærede Forventninger om, hvad der kunde opnaas gennem en saadan Kommission. En af dem, der stærkest mistvivlede herom, var Nationaløkonomen Professor William Scharling, der den Gang i Dansk Tidsskrift skrev en lang Udvikling angaaende Købstædernes Stilling, hvori han kom til det meget mistrøstige Resultat, at i Virkeligheden var der ikke Brug for alle de Købstæder, vi havde her i Landet, der var kun naturlige Betingelser for 3 Købstæder i Jylland og for 1 paa hver af Øerne. Han hævdede, at Købstæderne var skabte paa unaturlig Vis i sin Tid og blev opretholdt ved Privilegier, og at deres Liv saa at sige var beskaaret. Nu har Udviklinger jo vist os, at den Spaadom, som Professor Scharling den Gang udtalte, ikke har holdt Stik. Købstæderne er vokset meget stærkt — jeg kunde næsten fristes til at sige, at København og Købstæderne er vokset alt for stærkt. Medens de den Gang kun talte 400 000 Indbyggere, viser den Folketælling, som for nylig har fundet Sted, at København og Købstæderne tæller ikke mindre end 1 400 000 Indbyggere tilsammen. Vi faar ikke noget klart Billede af Udviklingen ved blot at studere Indbyggerantallene for København og Købstæderne; vi maa erindre, at samtidig med denne Befolkningsforøgelse har Handelen og Haandværket skudt sig ud til Stationsbyerne og ud paa Landet, saaledes at Billedet bliver rigere og større, naar vi tager

alle dem med, der nu lever af Handel, Haandværk og Industri i Stationsbyerne og ude paa Landet. Vi maa derfor sige, at den Udvikling, som har fundet Sted, siden den gamle Lov af 1857 kom, har været saa stærk, at det er naturligt, at der nu skrives til en ændret Lovgivning angaaende de Forhold, der her er Tale om.

Naar jeg før nævnte de smaa Stridigheder, der har staaet om enkelte Punkter i den gamle Lov — jeg skal i øvrigt ikke komme ind paa den gamle Næringslovs Bestemmelser, det er jo ikke dem, der foreligger til Forhandling i Dag, det er kun Spørgsmaalet om Nedsættelse af en Kommission til Forandring af Næringsloven — saa var det, fordi jeg tror, at det ikke er disse gamle Stridpunkter, der i særlig Grad vil komme til at samle Interessen om sig i den Kommission, der skal have med denne Sag at gøre. Jeg tror, det bliver langt, langt større Spørgsmaal. Thi en af Grundene til, at København og Købstæderne har haft en saadan Udvikling, som de har haft, er jo, at vi i Aarenes Løb og navnlig efter Krigen i 1864 har været i Stand til at frigøre de danske Erhverv fra Udlandets Indflydelse, at København handelsmæssig er traadt i Stedet for Hamborg, og at vi paa mange Omraader har været i Stand til at forsyne os selv. Nu haaber jeg, at den Lovgivning, vi skal skride til, maa — om end kun i nogen Grad — medvirke til, at vi fastholder det, vi paa det Omraade, jeg her omtaler, har vundet, saaledes at der ikke er nogen udenlandsk Handelsstad, der kommer til at træde i Stedet for Hamborg, men at det vedbliver at være København og de danske Provinsbyer — jeg for mit Vedkommende kunde ikke have noget imod, at vi i Provinsen ogsaa fik Del i Lagkagen. Jeg tror, det bliver disse Spørgsmaal og ogsaa Bevarelsen af den store Transithandel, alt det, der er knyttet til Københavns Frihavn, der vil samle Interessen; og hvis man gennem Næringslovgivningen kunde hjælpe med til at bevare dette, tror jeg, at det vilde have den allerstørste Betydning, og jeg skal derfor paa mit Partis Vegne paa det allerbedste anbefale dette Lovforslag om Nedsættelse af en Kommission.

Jeg skal tilføje, at naar der paa andet Sted er rejst svage Indvendinger mod Kommissionens Størrelse, indrømmer jeg, at det er ikke nogen lille Kommission, bestaaende af 26 Medlemmer. Men paa den anden Side er det saa mange Interesser, der her skal varetages, saa mange Anskuelser, der skal tages Hensyn til, og saa